

Wyrok z dnia 10 stycznia 2006 r.

I UK 129/05

Okres pracy w charakterze instruktora praktycznej nauki zawodu może być uznany za okres pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 118, poz. 1112 ze zm.) dopiero od dnia 1 września 1988 r., to jest od wejścia w życie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 sierpnia 1988 r. w sprawie rozciągnięcia niektórych przepisów Karty Nauczyciela na instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz na niektórych innych pracowników uspołecznionych zakładów pracy, prowadzących prace pedagogiczne i wychowawcze (Dz.U. Nr 34, poz. 261 ze zm.).

Przewodniczący SSN Józef Iwulski, Sędziowie: SN Barbara Wagner, SA Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 stycznia 2006 r. sprawy z odwołania Janusza Z. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w K. o prawo do emerytury, na skutek kasacji odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 21 grudnia 2004 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Apelacyjny zaskarżonym wyrokiem oddalił apelację Janusza Z. od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 18 marca 2003 r., który oddalił jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w K. z dnia 23 lutego 2001 r. odmawiającej prawa do emerytury na podstawie art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela z braku 20 lat pracy w charakterze nauczyciela.

Odwołujący się Janusz Z. (urodzony w 1943 r.) w styczniu 2001 r. wystąpił z wnioskiem o emeryturę i w celu określenia stażu emerytalnego wskazał trzy okresy zatrudnienia: w Szpitalu [...] w K. od 1 września 1965 r. do 31 grudnia 1968 r. (jako

laborant medyczny), w Instytucie Zootechniki w K. od 1 kwietnia 1969 r. do 31 października 1989 r. (jako starszy specjalista) i w Szkole Podstawowej w K. od 1 listopada 1989 r. (jako nauczyciel). Organ rentowy decyzją z dnia 23 lutego 2001 r. odmówił mu prawa do emerytury na podstawie art. 88 ustawy Karta Nauczyciela, gdyż uznał jedynie 10 lat, 8 miesięcy i 12 dni pracy nauczycielskiej, poczynwszy od 1 listopada 1989 r. Za taką pracę nie uznawał zatrudnienia odwołującego się u poprzednich pracodawców. Rozpoznając odwołanie, a później apelację odwołującego się, Sąd Okręgowy i Sąd Apelacyjny decyzję pozwanego uznały za prawidłową. Stwierdziły, że nie był on zatrudniony jako nauczyciel w Szpitalu ani w Instytucie Zootechniki. Nie posiadał ustalonego pensum zajęć dydaktycznych, by przyjąć, że zajęcia takie należały do jego zasadniczych obowiązków. Nieuprawnione było również stosowanie do jego pracy przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 września 1998r. w sprawie rozciągnięcia niektórych przepisów Karty Nauczyciela na instruktorów i kierowników praktycznej nauki zawodu oraz na niektórych innych pracowników prowadzących prace dydaktyczne i wychowawcze (Dz.U Nr 126, poz. 833). W szczególności nie było podstaw do ustalenia, że pełnił funkcję instruktora praktycznej nauki zawodu zgodnie z przepisem art. 1 ust. 2 pkt 4 Karty Nauczyciela i posiadał kwalifikacje określone dla nauczycieli praktycznej nauki zawodu oraz wykonywał pracę dydaktyczną i wychowawczą w wymiarze przewidzianym dla tych nauczycieli, zwłaszcza wobec wymogu rozporządzenia z dnia 14 września 1998 r., że praca dydaktyczno-wychowawcza ma stanowić podstawowe zajęcie pełniących funkcje instruktorów praktycznej nauki zawodu. Nadto wymóg pełnego wymiaru zajęć wynikał z ustawy, bowiem przepis art. 91b ust. 1 Karty Nauczyciela przewidujący wymiar nie niższym niż połowa obowiązującego czasu pracy nie ma zastosowania do instruktora praktycznej nauki zawodu. Sąd Apelacyjny po uzupełnieniu postępowania dowodowego stwierdził nadto brak podstaw do ustalenia, aby praca dydaktyczno-wychowawcza stanowiła podstawowe zajęcie odwołującego się, w szczególności, iżby wynosiła wymagane 22 godziny tygodniowo. W Szpitalu pracował jako laborant. W Instytucie Zootechniki był zatrudniony jako technik, później jako specjalista i starszy specjalista. Miał wówczas szereg obowiązków zawodowych, jednak nie było wśród nich prowadzenia zajęć dydaktycznych. Zakres jego podstawowych obowiązków wykluczał też prowadzenie zajęć dydaktycznych jako podstawowego zajęcia w określonym wymiarze. Odwołujący się mógł wykonywać pracę dydaktyczną, jednak nie stale i nie w wymiarze 22 godzin tygodniowo. Praktyczna nauka zawodu, zgodnie

z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 1992 r. w sprawie organizowania i finansowania praktycznej nauki zawodu, praw i obowiązków podmiotów organizujących tę naukę oraz uczniów odbywających praktyczną naukę zawodu nie dotyczyła też stażystów szkół wyższych oraz doszkalania podyplomowego, stąd - dodatkowo - czas pracy dydaktycznej podlegałby ograniczeniu do szkolenia uczniów średnich szkół zawodowych.

Kasacja została oparta na obu podstawach z przepisu art. 393¹ k.p.c. W zakresie prawa materialnego zarzucono błędną wykładnię: 1) art. 88 ust. 1 i art. 1 ust. 2 pkt 4 Karty Nauczyciela skutkiem uznania, że od 1 stycznia 2001 r. nabycie emerytury zależy od spełnienia wymogu przewidzianego w § 2 ust. 1 pkt 8 w związku z § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 września 1998 r. w sprawie rozciągnięcia niektórych przepisów Karty Nauczyciela na instruktorów i kierowników praktycznej nauki zawodu oraz na niektórych innych pracowników prowadzących prace dydaktyczne i wychowawcze, które utraciło moc z dniem 6 kwietnia 2000 r., to jest od wymogu wykonywania pracy dydaktyczno-wychowawczej jako „podstawowego zajęcia”; 2) art. 88 ust. 1 w związku z art. 91b ust. 1 Karty Nauczyciela, przez uznanie, że odwołujący się nie spełnia warunku 20 lat zatrudnienia w charakterze nauczyciela w sytuacji, gdy pracował jako nauczyciel w Szkole Podstawowej przez okres 10 lat, 8 miesięcy i 15 dni oraz na stanowisku starszego specjalisty pełniącego funkcję instruktora praktycznej nauki zawodu w Instytucie Zootechniki w K. - instytucie badawczo-rozwojowym w zakresie nauk zootechnicznych i pokrewnych, działającym na podstawie ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych - przez okres 20 lat i 7 miesięcy, w tym z przygotowaniem pedagogicznym przez okres co najmniej od 1 stycznia 1974 r. do 31 października 1989 r., to jest 14 lat i 10 miesięcy; 3) art. 91b ust. 1 w związku z art. 88 ust. 1 i art. 1 ust. 2 pkt 4 Karty Nauczyciela, przez uznanie, iż zaliczeniu do 20 letniego okresu pracy w charakterze nauczyciela podlega zatrudnienie w pełnym wymiarze godzin określonym w art. 42 ust. 3 pkt 5 tej Karty.

Naruszenie przepisów postępowania dotyczyło: 1) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c., przez niewskazanie przyczyn odmowy i wiarygodności mocy dowodowej zaświadczeniu Instytutu Zootechniki - Zakładu Żywienia Zwierząt w A. z dnia 29 kwietnia 2004 r. (złożonemu w postępowaniu apelacyjnym), stwierdzającemu, że wymiar godzin dydaktycznych odwołującego się wynosił nie mniej niż 50% tygodniowego wymiaru jego czasu pracy wynoszącego 46 godzin; 2) art. 233 k.p.c.,

poprzez dowolną ocenę zeznań świadków co do charakteru pracy dydaktycznej w Instytucie i wymiaru czasu pracy odwołującego się, pełniącego funkcje instruktora praktycznej nauki zawodu.

Jako okoliczności uzasadniające rozpoznanie kasacji wskazano: 1) wymagające wyjaśnienia zagadnienie prawne dotyczące uprawnień do emerytury nauczycielskiej w rozumieniu art. 88 w związku z art. 1 ust. 2 pkt 4 Karty Nauczyciela pracowników resortowych instytutów naukowo-badawczych działających na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 33, poz. 388 ze zm.) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 maja 1950 r. w sprawie utworzenia Instytutu Zootechniki (Dz.U. Nr 24, poz. 210), pełniących jednocześnie funkcje instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz art. 91b Karty Nauczyciela w związku z § 7 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 1992 r. w sprawie organizowania i finansowania praktycznej nauki zawodu, praw i obowiązków podmiotów organizujących tę naukę oraz uczniów odbywających praktyczną naukę zawodu (Dz.U. Nr 97, poz. 479) - w zakresie charakteru pracy tych pracowników i wymaganego pensum zajęć dydaktycznych; 2) konieczność wykładni art. 91b ust. 1 w związku art. 42 ust. 3 pkt 5 Karty Nauczyciela, w związku z pytaniem „jaki tygodniowy wymiar czasu pracy dydaktyczno-wychowawczej pracowników instytutu pełniących równocześnie funkcje instruktorów praktycznej nauki zawodu jest zaliczany do uzyskania uprawnień z art. 88 ust. 1 ustawy”.

Na tej podstawie kasacja wniosła o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania lub o jego zmianę oraz wyroku Sądu Okręgowego i ustalenie, że odwołującemu się przysługuje prawo do emerytury na podstawie art. 88 ustawy Karta Nauczyciela.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja podlega oddaleniu ze względu na prawo materialne - nie dostrzeżone w pełni w dotychczasowym postępowaniu - niezależnie od braku istnienia w niej usprawiedliwionych podstaw. Oparta została ona na obu podstawach z art. 393¹ k.p.c. Jej ocenę należy rozpocząć od prawa materialnego, gdyż to ono każdorazowo wyznacza podstawę rozstrzygnięcia, a co do stanu faktycznego, to przede wszystkim w jakim zakresie postępowanie dowodowe jest konieczne i jakie fakty mają znaczenie w sprawie (art. 227 k.p.c.). Wskazywane w kasacji naruszenie przepisów postę-

powania wyprzedza ocena materialnoprawna, która prowadzi do oceny o zasadności odmowy prawa do emerytury nauczycielskiej.

Nie jest uprawnione założenie, że każdy okres pracy instruktora praktycznej nauki zawodu podlega zaliczeniu jako staż pracy w szczególnym charakterze do emerytury nauczycielskiej na podstawie art. 88 ust. 1 w związku z art. 1 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (według wersji z daty skarżonej decyzji organu rentowego - jednolity tekst: Dz.U. z 1997r. Nr 56, poz. 357 ze zm.). Instruktorzy praktycznej nauki zawodu byli pracownikami, do których Karta Nauczyciela była stosowana w określonym zakresie, w tym co do uprawnień emerytalnych, jednak dopiero w określonym czasie. Ujmując rzecz historycznie należy zauważyć, że poprzedzająca obecną regulację ustawa z dnia 27 kwietnia 1972 r. - Karta praw i obowiązków nauczyciela (Dz.U. Nr 16, poz. 114 ze zm.) nie obejmowała instruktorów praktycznej nauki zawodu (art. 1). Według tej ustawy uprawnienia miał tylko ten nauczyciel praktycznej nauki zawodu, który był pracownikiem szkoły i tygodniowy obowiązkowy wymiar zajęć dydaktycznych dla tych nauczycieli wynosił 28 godzin (art. 32 ust. 1). Sąd Najwyższy w wyroku z 5 czerwca 1973 r., I PR 152/73 (OSNCP 1974 nr 3, poz. 53) stwierdził, że pracownik zakładu pracy, któremu powierzono obowiązki instruktora lub starszego instruktora praktycznej nauki zawodu nie podlegał Kartie praw i obowiązków nauczyciela. Także z chwilą wejścia w życie obecnej ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz.U. Nr 3, poz. 19) nie od razu miała ona zastosowanie do instruktorów praktycznej nauki zawodu. Zawierała ona w art. 5 delegację dla Ministra Oświaty i Wychowania, zgodnie z którą mógł on rozciągnąć przepisy ustawy lub niektóre jej postanowienia między innymi na pracowników uspołecznionych zakładów pracy pełniących funkcję instruktorów praktycznej nauki zawodu, dla których praca dydaktyczna i wychowawcza stanowiła podstawowe zajęcie. Minister Edukacji Narodowej dopiero 10 sierpnia 1988 r., z mocą obowiązującą od dnia 1 września 1988 r., wydał rozporządzenie w sprawie rozciągnięcia niektórych przepisów Karty Nauczyciela na instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz na niektórych innych pracowników uspołecznionych zakładów pracy, prowadzących prace pedagogiczne i wychowawcze (Dz.U. Nr 34, poz. 261), zgodnie z którym pracownicy pełniący funkcje instruktorów praktycznej nauki zawodu zostali objęci przepisami Karty Nauczyciela, między innymi w zakresie uprawnień emerytalnych. Takie same uprawnienia przyznawało instruktorom praktycznej nauki zawodu kolejne rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 września 1998 r. w

sprawie rozciągnięcia niektórych przepisów Karty Nauczyciela na instruktorów i kierowników praktycznej nauki zawodu oraz na niektórych innych pracowników prowadzących prace dydaktyczne i wychowawcze (Dz.U. Nr 126, poz. 833). Rozporządzenie stosowało się do tych instruktorów praktycznej nauki zawodu, dla których praca dydaktyczno-wychowawcza stanowiła podstawowe zajęcie, przy czym wymiar nauki zawodu ustalony był na 22 godziny tygodniowo w ramach obowiązującego ich czasu pracy. Rozporządzenie to utraciło moc 6 kwietnia 2000 r. (jak i sama delegacja z art. 5 Karty Nauczyciela), gdyż z tą samą datą została zmieniona Karta Nauczyciela (ustawą z dnia 18 lutego 2000 r., Dz.U. Nr 19, poz. 239). Ustawa już bezpośrednio objęła instruktorów praktycznej nauki zawodu, jednakże nie uzyskali oni w pełni statusu takiego jak nauczycie, wychowawcy i inni pracownicy pedagogiczni zatrudnieni w szkołach i innych placówkach, gdyż Kartie Nauczyciela podlegają tylko w zakresie w niej określonym oraz pod warunkiem posiadania kwalifikacji określonych dla nauczycieli praktycznej nauki zawodu oraz wykonywania pracy dydaktycznej i wychowawczej w wymiarze przewidzianym dla tych nauczycieli (art. 1 ust. 2 pkt 4 ustawy). Przy spełnieniu tych warunków do instruktorów praktycznej nauki zawodu mają zastosowanie przepisy Karty Nauczyciela o emerytalnych uprawnieniach nauczycielskich (art. 86-88 i 90 w związku z art. 91 ust. 2a.). Taka (obecna) regulacja Karty nie oznacza jednak, że każdy uprzedni okres pracy instruktora praktycznej nauki zawodu jest okresem pracy szczególnej uprawniającym do emerytury nauczycielskiej. Prawo do emerytury nauczycielskiej w systemie zaopatrzenia emerytalnego jest świadczeniem odrębnym, opartym na szczególnych warunkach (art. 86-88 Karty Nauczyciela, art. 32 i art. 46 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS), co nie pozostaje bez wpływu na stosowanie tego prawa. Nie każda praca dydaktyczna i nie w jakimkolwiek zatrudnieniu jest okresem pracy nauczycielskiej. Obowiązuje tu zasada, że to ustawa określa warunki, wymagania kwalifikacyjne i miejsce pracy, które pozwalają na pozytywną kwalifikację okresu pracy jako pracy w szczególnym charakterze i w konsekwencji samego prawa do emerytury. Zgodnie z przepisem art. 88 ust. 1 i art. 86 w związku z art. 91b ust. 2a Karty Nauczyciela praca instruktora praktycznej nauki zawodu jest równoważna z pracą nauczyciela (to jest w szczególnym charakterze zaliczanym do stażu do nauczycielskiej emerytury) tylko w okresie, gdy ustawa ta w zakresie tego uprawnienia została na nich rozciągnięta. Instruktorzy praktycznej nauki zawodu niezatrudniani przez szkoły jako nauczyciele nie podlegali ustawie z dnia 27 kwietnia 1972 r. - Karta praw i obowiązków nauczyciela i ustawie z

dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela. Dopiero przepisy tej drugiej ustawy w określonym zakresie mogły być na nich rozciągnięte i - jak wyżej wskazano - stało się to dopiero 1 września 1988 r. na podstawie rozporządzenia z dnia 10 sierpnia 1988 r. Minister Edukacji Narodowej nie uczynił tego wcześniej, choć delegacja ustawowa istniała już w pierwotnym brzmieniu ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Wprowadzając to rozporządzenie nie określił również, iżby miało ono zastosowanie do okresu przed 1 września 1988 r. Jeśli miałoby tak być, to niewątpliwie rozporządzenie stanowiłoby o tym, gdyż wyrażona w ustawie delegacja (art. 5) nie obligowała Ministra do rozciągnięcia jej na określonych pracowników, a tylko taką możliwość ustanawiała. Niezależnie od tego, skoro poprzednia ustawa z dnia 27 kwietnia 1972 r. w ogóle nie przewidywała takiego rozwiązania, to tym bardziej na czas jej obowiązywania nie mogłoby się rozciągać rozporządzenie z dnia 10 sierpnia 1988 r. Dla umocnienia takiej wykładni można w tym miejscu wskazać na wyrok Sądu Najwyższego z 29 września 2000 r., stwierdzający, że wobec niewydania, na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela rozporządzenia MEN w sprawie rozciągnięcia na trenerów przepisów tej ustawy lub niektórych jej postanowień, brak było podstawy prawnej do uwzględnienia pracy trenera przy ustalaniu uprawnień emerytalnych przewidzianych w art. 86 i następnych, także wówczas gdy pracę wykonywał on z dziećmi i młodzieżą (II UKN 729/99, OSNAPiUS 2002 nr 10, poz. 244). Inaczej mówiąc, w odniesieniu do instruktorów praktycznej nauki zawodu okresy ich pracy przed wejściem w życie rozporządzenia z dnia 10 sierpnia 1988 r., czyli przed 31 sierpnia 1988 r., nie były okresami pracy w szczególnym charakterze uprawniającymi obecnie do emerytury nauczycielskiej. Dla niniejszej sprawy takie rozstrzygnięcie ma znaczenie decydujące, gdyż okres sporny obejmuje zatrudnienie w Instytucie Zootechniki w K. od 1 kwietnia 1969 r. do 31 października 1989 r. Zatem okres jedynie od 1 września 1988 r. do 31 października 1989 r., łącznie z niekwestionowanym okresem 10 lat i 8 miesięcy, jest krótszy niż wymagany przez ustawę okres 20 lat pracy w szczególnym charakterze (art. 88 ust. 1). To zdecydowało o tym, że kasacja nie mogła być uwzględniona.

Niemniej jej podstawy również nie były usprawiedliwione. W zakresie prawa materialnego, poza zasadnym zarzutem, że nie obowiązywało już rozporządzenie z dnia 14 września 1998 r. - co dla sprawy nie miało znaczenia - to nie ma błędu w wykładni prawa w stwierdzeniu przez Sąd drugiej instancji, że zgodnie z tym rozporządzeniem praca dydaktyczno-wychowawcza dla pracowników pełniących funkcje in-

struktorów praktycznej nauki zawodu musiała stanowić podstawowe zajęcie, wynika to już tylko z literalnego brzmienia § 1 pkt 1a. Tak samo gdy chodzi o przepis art. 91b ust. 1 Karty Nauczyciela, choć tu nie może być mowy o błędnej wykładni, gdyż przepis jest jasny, ale idzie o pytanie o stosowanie go do instruktorów praktycznej nauki zawodu w związku z art. 1 ust. 2 pkt 4 i art. 88 ust. 1 ustawy. Odpowiedź wynika tu z przepisu art. 1 ust. 2 pkt 4, który wyraźnie wymaga, aby instruktorzy praktycznej nauki zawodu wykonywali pracę dydaktyczną i wychowawczą w wymiarze przewidzianym dla nauczycieli praktycznej nauki zawodu, czyli 22 godziny tygodniowo (art. 42 ust. 3 pkt 5 tabeli). Także z tego, że przepis art. 91b ust. 1 dotyczy nauczycieli, natomiast przepis art. 91b ust. 2a pracowników, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 4 i 5 ustawy, czyli wyraźnie odróżnia się - zresztą tak samo jak w podstawowym przepisie art. 1 ustawy - nauczycieli od instruktorów praktycznej nauki zawodu. Oznacza to, że przepis art. 91b ust. 1 Kart Nauczyciela nie ma zastosowania do instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy nie są nauczycielami. Natomiast czym innym w tym względzie jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 1992 r. w sprawie organizowania i finansowania praktycznej nauki zawodu, praw i obowiązków podmiotów organizujących tę naukę, oraz uczniów odbywających praktyczną naukę zawodu (Dz.U. Nr 97, poz. 479). Jest to regulacja wykonawcza tylko do ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. Nr 95, poz. 425 ze zm.) i to, że zgodnie z nią nie jest wykluczone, iż instruktorami praktycznej nauki zawodu mogą być pracownicy, dla których praca dydaktyczna i wychowawcza nie stanowi podstawowego zajęcia (§ 7 ust. 2 pkt 2) wcale nie oznacza, że taki pracownik spełnia wskazane warunki Karty Nauczyciela, gdyż regulacje rozporządzenia co do praktycznej nauki zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu i tych, których podmiotowo obejmuje Karty Nauczyciela, nie są tożsame. Wreszcie przedmiot niniejszej sprawy, której granice prawne i faktyczne wyznacza decyzja organu rentowego i zaskarżony wyrok, nie wymaga odpowiedzi na postawione w kasacji zagadnienie co do wymiaru pensum zajęć i charakteru pracy pracowników jednostek badawczo-rozwojowych wymaganych do uzyskania emerytury nauczycielskiej. Warunki te określa ustawa, a obecna sprawa prowadzi jedynie do stwierdzenia, że chodzi w niej o tych instruktorów praktycznej nauki zawodu, których praca odbywa się na podstawie wskazanej ustawy o systemie oświaty i tu nie jest nieprawidłowa konstatacja Sądu drugiej instancji, że ogranicza się ją do pracy z uczniami szkół zawodowych (średnich i zasadniczych). Praktyczna nauka zawodu tych uczniów w instytutach naukowo-badawczych nie jest

wykluczona, zwłaszcza przy określonej umowie ze szkołą. Niemniej zgodnie z ustawą z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 33, poz. 388 ze zm.) nie jest to w ogóle ich cel zasadniczy. Także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 maja 1950 r. w sprawie utworzenia Instytutu Zootechniki (Dz.U. Nr 24, poz. 210) na to nie wskazuje. Przeciwnie w zakresie zleconym Instytut miał nadzór i koordynował prace naukowo-badawcze zakładów i instytutów szkół wyższych (§ 4 ust. 2), a nie szkół zawodowych lub średnich.

Takie zasadnicze oceny na gruncie prawa materialnego w konsekwencji decydowały o zakresie koniecznego postępowania dowodowego i podstawach oceny dowodów. Podstawa kasacji oparta na naruszeniu przepisów postępowania ma znaczenie tylko wtedy, gdy uchybienie tym przepisom mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Wskazana wyżej w prawie materialnym granica czasowa możliwego uznania pracy za pracę szczególną w aspekcie nauczycielskiej emerytury oznacza, że nawet gdyby do tego doszło to nie miałyby to wpływu na wynik sprawy. Kasacja skutecznie nie podważa ustaleń stanu faktycznego, gdyż z powołanych przepisów znaczenie ma jedynie art. 233 k.p.c (według zarzutów zapewne chodzi o przepis z § 1 tego artykułu), bowiem przepis art. 328 § 2 k.p.c. odnosi się do koniecznych elementów uzasadnienia wyroku, a więc z samej istoty nie może mieć wpływu na wynik sprawy, natomiast przepis art. 227 k.p.c. z tego względu, że w kasacji nie ma zarzutu pominięcia w ogóle dowodu jako takiego. Natomiast co do przepisu art. 233 § 1 k.p.c. to można uznać, że zostałby on naruszony ale tylko wtedy, gdyby ocena dowodów okazała się rażąco wadliwa lub w sposób oczywisty błędna. Tu zaś Sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów. Stwierdzić należy, że kasacja pomija, iż wskazane zaświadczenie o ilości godzin dydaktycznych oraz zeznania świadka Sąd drugiej instancji ocenił na tle i łącznie z pozostałymi dowodami i okolicznościami sprawy.

Z tych motywów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na mocy art. 393¹² k.p.c.

=====